

Osman Fazıl Berki ve Hilmi Ergüney, Yabancılar Hukuku ve Kanun İhtilâfları ile ilgili Yargıtay Kararlarının Tahlihi ve İzahları, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No: 37 (Ankara 1963) 174 s.

Bu kitap ne bir ders kitabıdır, ne de bir monografidir, bir derlemedir. Fakat devletler hususî hukuku bakımından öyle bir boşluğu doldurmaktadır ki, değer bakımından diğerlerinden aşağı kalmaz. Türk devletler hususî hukukunda Medenî Kanununun 1. maddesi gibi bir madde bulamayız. Fakat bu sahada o kadar az kanun maddesi vardır ki hâkimin ilmî içtihatlarına ve kazaî kararlara dayanması bir zarurettir. Gerçekten mahkeme kararları bir hukuk kaynağı olarak, başka memleketlerde olduğu gibi, en fazla devletler hususî hukuku sahasında önemi haizdirler. Mahkeme kararları ve ilmî içtihatlar karşılıklı olarak birbirlerine tesir icra ederler ve devletler hususî hukuku gelişir. Bu gerçeği memleketimizde sayın Prof. O. Berki en önce müşahade ederek Ergüney ile birlikte tatbikat sahasına çıkarmıştır. Daha 1954 senesinde aynı iki müellifin birlikte çalışmaları ile ortaya bir kitap çıkmıştı (x). Bu defa gene Ankara Hukuk Fakültesi Devletler Hususî Hukuku Profesörü Dr. O. F. Berki ile Temyiz Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi emekli Başkatipli Hilmi Ergüney Temyiz Mahkemesinin devletler hususî hukuku ile ilgili kararlarını biraraya getirmişler, bu suretle devletler hususî hukuku sahasında hissedilmekte olan bir boşluğu doldurmağa çalışmışlardır.

Memleketimizde Yargıtay kararları resmen neşredilmediğinden sadece muhtelif hukuk dergilerinde zaman zaman devletler hususî hukuku ile ilgili kararlara rastlanılmaktadır. Bir tatbikatçı — ister yargıç, ister avukat olsun — ve ilim adamı için her seferinde bu dergilerin baştan aşağı taranması büyük bir vakit kaybına sebep olmakta, pek çok hallerde de bu kararların tamamını elde etmek mümkün olmamakta idi. Derleme esas itibarıyla şimdiye kadar hiç neşredilmemiş kararları ihtiva ettiği için kendisine kıymetli bir kaynak olarak daima başvurulacaktır.

(*) O. F. Berki ve Hilmi Ergüney, Kanun İhtilâfları (Ankara 1954). Ayrıca bak. : Çandarlı ve O. Berki, Boşanma - Ayrılık (Ankara, 1949).

Kitabın bir öğrenci yardımcı kitabı olarak da pek çok faydalarını olacaktır. Mahkeme kararlarını eli altında bulabilecek olan öğrenci devletler hususî hukuku gibi misâllerin lüzumlu olduğu bir derste mücerret izahatı müşahhaslaştırmak imkânını elde edebilecektir.

Kitapta esas itibariyle yabancılar hukuku (s. 5-32) ve kanunlar ihtilafı (s. 35-162) sahalarındaki Yargıtay'ın 2. ve 4. Hukuk Daireleri ile Ticaret Dairesi kararları toplanmıştır. Bir kısım kararların, doktrinden istifade ve diğer kararlarla mukayese suretile, kısa incelenmesi de yapılmış ve kararların değerleri hakkında mütalaalar beyan edilmiştir.

Kitap tertip itibariyle 2 kısım ve bölümlerden ibarettir. 1. kısım Yabancılar Hukuku hakkındadır. 2. kısım ise Kanun İhtilâflarına ayrılmıştır. Bu kısım da Şahsın Hukuku, Aile Hukuku, Miras Hukuku, Borçlar ve Ticaret Hukuku ile Yabancı İlamların Tenfizi ile ilgili kararları içine alan bölümleri ihtiva etmektedir. Ayrıca yabancılar hukuku ve kanun ihtilâfları sahasındaki mevzuat da kitabın sonuna ilâve edilmiştir.

Son olarak kitap ile ilgili iki noktayı belirtmek istiyoruz :

Kitapta sadece sayfalara göre ve mevzu esasına göre bir fihrist verilmiştir. Halbuki bazı kararlar birkaç çeşitli meselede Yargıtay'ın görüşünü aksettirecek mahiyettedirler. Bu bakımdan bir tahlilî fihrist ile kararların tarihlerine göre yapılan bir fihristin bulunması kitaptan istifadeyi daha kolaylaştırabilirdi. Ayrıca her bir kararın numaralandırılması da atıf yapılması halinde kolaylık sağlayabilir.

İkinci olarak bir temennide bulunmak istiyoruz : Kitapta esas itibariyle basılmamış olan kararlara yer verilmiş, 1954 senesinde basılmış olan kitaptan sadece bir kaç karar alınmıştır. Bundan sonraki basılarında, daha önceki kitaplarda neşredilen kararlar ile birlikte, diğer dergilerde neşredilmiş kararların da bir araya getirilmesini temenni ediyoruz. Bu suretle devletler hususî hukuku sahasında Türkiye'de neşredilmiş bütün kararlar toplu bir hale getirilmiş olacaktır.

Türk hukukçuları sayın Berki ve Ergüney'in bu değerli hizmetlerini unutamıyacaklar ve yenilerini sabırsızlıkla bekleyeceklerdir.

Dr. T. ANSAY